

Zoek je stamboom uit met Cristel

3. Hoe kan het archief helpen

Via internet kun je al veel gegevens vinden uit de Burgerlijke Stand, het Bevolkingsregister en de Doop-, Trouw- en Begraafboeken. Hiermee kun je namen, plaatsen en datums verzamelen om je stamboom mee samen te stellen.

Naast de feiten wil je vast meer te weten komen over je voorouders. Ook daar zijn bronnen voor. Die zul je nog niet altijd gedigitaliseerd op het internet vinden, maar wel in de archieven. Hieronder vind je de meest voor de hand liggende bronnen, die ik ook in het filmpje bespreek.

Huwelijkse bijlagen

Bij het sluiten van een huwelijk na 1811 moesten bruid en bruidegom een aantal documenten overleggen. Deze documenten werden bij de gemeente bewaard als de 'huwelijkse bijlagen'. Denk aan uittreksels uit de geboorte- of doopregisters en uit overlijdens- of begraafregisters. Soms vind je ook nog een verklaring van de Nationale Militie met -als je een beetje geluk hebt- een signalement van de bruidegom. Huwelijkse bijlagen zijn bij het Streekarchief per jaar gebundeld opvraagbaar.

Archieven van notarissen

Notarissen leggen al eeuwen afspraken vast in rechtsgeldige akten. Testamenten, verkopen, hypotheek, boedelinventarissen, overdrachten van onroerend goed en huwelijkse voorwaarden zijn bekende voorbeelden van zulk soort aktes. Notariële akten zijn na 75 jaar openbaar (testamenten na 100 jaar) Archieven bewaren momenteel notariële akten tot en met het jaar 1935. Als je weet in welk jaar en bij welke notaris je voorouder een akte heeft opgemaakt, kun je deze dus eenvoudig vinden en opvragen.

De meeste notarissen maakten jaarlijks een repertorium van de akten die gepasseerd waren. Dit is een soort index met korte aanduidingen van de akten en de namen van de personen die opdracht gaven tot de akte. Weet je dus geen jaartal, maar heb je wel een vermoeden, dan kun je in de repertoria kijken of je een verwijzing vind naar je voorouders. Vervolgens kun je in de bundel aktes van dat jaar de juiste akte opdiepen. Let op dat er vaak meerdere notarissen werkzaam waren in een plaats. Als een notaris geen repertorium maakte, ben je afhankelijk van indexen die een archiefinstelling of onderzoeker later heeft gemaakt. Die zijn er echter lang niet altijd.

Rechterlijke archieven

Vóór de tijd van notarissen, of als er (nog) geen notaris werkzaam was in een plaats, werden overeenkomsten vastgelegd bij de plaatselijke rechtbank. Dit is de zogenoemde civiele rechtspraak. Soms zijn er later door de archiefinstelling indexen op naam gemaakt op deze bronnen. Daarnaast voerden veel plaatsen ook een criminele rechtspraak. De criminele vonnissen van de rechtbanken van Gouda en Schoonhoven zijn geïndexeerd. Dit betekent dat je via de personendatabase namen kunt vinden van voorouders die voor een strafbare feit terecht hebben gestaan. De vergrijpen en het verhoren worden uitvoerig beschreven in de vonnisboeken!

Weeskamerarchief

Tot 1811 hield de weeskamer toezicht op de nalatenschappen en op de voogden van minderjarige wezen. Je werd al wees, als één van jouw ouders overleed. Dan werd je een half-wees genoemd. Volwezen waren kinderen die beide ouders hadden verloren. Heb je dus voorouders die minderjarig (jonger dan 25 of 21) waren toen een of beide ouders overleden? Dan kun je wellicht een vermelding terugvinden in een weesboek . Als er een index is gemaakt, kun je makkelijk kijken of de naam er in staat. Als er geen index is, zul je moeten afgaan op een jaartal waarvan jij denkt dat het relevant is voor je voorouders.

Nog (véél) meer bronnen

Archieven bewaren nog veel meer bronnen waar namen en feiten van je voorouders uit te halen zijn. Bij elke archiefinstelling kun je een overzicht vinden van de archieven die zij bewaren. Per archief is er een inventaris met een beschrijving van stukken die daarin zitten. Je kunt vaak gebruik maken van een zoekbalk, waar je een trefwoord kunt invullen waarmee alle digitale inventarissen worden doorzocht.

Misschien oefende jouw voorouder een bepaald beroep uit, werd hij opgeroepen voor militaire dienst, liet hij een huis bouwen of speelde hij of zij een rol in een bepaalde gebeurtenis binnen de woonplaats. Allemaal aanknopingspunten waarmee je verder kunt zoeken!

Naar de studiezaal

Originele stukken kun je inzien in de studiezaal van het archief. Bij het Streekarchief zijn het depot en de studiezaal in verschillende gebouwen ondergebracht. Vandaar dat je stukken uit het depot minimaal een halve dag van te voren moet aanvragen. Meer informatie vind je op de website van het Streekarchief. Let ook op dat de studiezaal op dit moment beperkter toegankelijker is in verband met de coronacrisis en je een tijdslot moet reserveren voor je bezoek. Neem dus altijd van te voren contact op.

Websites

<https://www.samh.nl/nieuws/wilt-u-langskomen-lees-dan-eerst-even-dit/>

<https://www.samh.nl/aanvragen-archiefstukken/>

<https://www.samh.nl/vc/archieven/>
